

Johannes Larsen Museet

Møllebakken 14

5300 Kerteminde

Tlf. +45 65 32 11 77

www.johanneslarsenmuseet.dk

Kontakt:

Museumsinspektør Troels Malthe Borch

Tlf. +45 23 96 06 07 / tmb@kertemindemuseer.dk

Indhold

1. Historien bag Johannes Larsen Museet.....	2
Kunstnerkolonien i Kerteminde.....	2
The simple life	2
Museets etablering.....	2
2. Malerisamlingen på Johannes Larsen Museet	3
3. Bygningerne på Johannes Larsen Museet	3
Villaen	3
Atelieret.....	4
Svanemøllen	4
"Samlingen"	4
"Vingen"	5
4. Johannes Larsen	5
5. Kunstnerkolonien Fynbomalerne	6
Faaborg og Kerteminde	6
Afsæt for senere generationer af malere.....	6

1. Historien bag Johannes Larsen Museet

1901-02 byggede kunstnerparret Alhed og Johannes Larsen deres hjem på Møllebakken i Kerteminde. Hermed skabte de ikke alene en malerisk ramme om familiens liv, men tillige et gæstfrit kunstnerisk mødested (med hele 16 gæstesenge!) for malere, forfattere og billedhuggere. Dette fristed for kunst og kultur satte sit præg på udviklingen af kulturlivet i Danmark igennem årtier.

Kunstnerkolonien i Kerteminde

Kerteminde husede på denne tid en hel koloni af kunstnere, der i dansk kunsthistorie gerne sammenfattes under betegnelsen "Fynbomalerne". Det var malere, der hyldede det enkle liv i samklang med natur og familie, og som hentede deres motiver fra de nære omgivelser: familiens liv, stuerne, blomsterne i vindueskarmen, haven, lystfiskerbådene i havnen, markerne, kysten og klinterne og dyrelivet.

The simple life

Tidens strømninger var med til at bane vejen for Fynbomalerne. Hjemstavnskunsten, friluftsbewægelsen og "the simple life" var nogle af tidens idealer. I 1890'erne blev fascinationen af industrialismen, teknologien og den dynamiske storby således afløst af en mere balanceret skepsis over for fremskridtet. I kunsten kunne man nu også iagttage en søgen tilbage til de oprindelige konstante værdier, der lå i naturen, i det sunde friluftsliv, i landbefolkningens slidsomme og tålmodige arbejde, og i fornemmelsen af sine rødder, familien og hjemstavns traditionelle værdier.

Museets etablering

Alhed døde den 31. august 1927, mens Johannes Larsen blev gammel. Han døde den 20. december 1961, kun en uge før han kunne have fejret sin 94-års fødselsdag. Efter hans død boede hans svigerdatter, Else (der blev enke i 1953), på Møllebakken. Først da Else døde i 1984, overgik villaen til Kerteminde Museum, som åbnede Johannes Larsen Museet i 1986. Året efter åbningen af museet blev atelieret restaureret og åbnet for publikum. I 1990 blev museet udvidet med

udstillingsbygningen "Samlingen", og i 2001 fulgte særudstillingsbygningen "Vingen".

2. Malerisamlingen på Johannes Larsen Museet

De udstillede værker i bygningen "Samlingen" er resultatet af en livslang samlerindsats og et nært venskab mellem ægteparret Tulle og Nan Due Nielsen, restaurant "Pax" i Kerteminde, og Johannes Larsen og hans familie.

Tulle og Nan Due Nielsen skænkede i 1986 samlingen til det nye museum. Samlingen omfattede ved åbningen i 1990 i alt 569 stk. billedkunst, hvoraf de 452 er af Johannes Larsen. Det drejer sig om 41 oliemalerier, 84 akvareller og 327 tegninger, studier m.v.. De øvrige billeder er primært udført af kunstnere, der er i familie med Johannes Larsen eller på anden vis har tilknytning til ham eller egnen. Kunstnerens barnebarn Jeppe Larsen er således repræsenteret med 71 værker.

Sidenhen er samlingen vokset støt med værker, der relaterer sig til Johannes Larsen eller Kertemindeegnen.

3. Bygningerne på Johannes Larsen Museet

Arkitekturen på Johannes Larsen Museet er et besøg værd i sig selv. Her bringer vi den korte historie til hver af bygningerne.

Villaen

I 1901, den 27. februar, den dag Johan ("Lysse", den yngste af Johannes Larsens to sønner) kom til verden, blev grundstenen til huset på Møllebakken lagt. Det er en romansk kvadersten med et relief af et løvehoved med to kroppe. Den stammer fra Hillerslev Kirke, hvor parret blev gift tre år forinden. Stenen sidder ved den oprindelige indgang til huset.

Skagensarkitekten Ulrik Plesner fik til opgave at tegne huset efter Johannes Larsens skitser – betalt i akvareller. Resultatet er en smuk villa.

Larsen har utvivlsomt været en krævende bygherre med egne idéer om arkitektur og indretning. Det var således et ufravigeligt princip, at hvert rum kun måtte få dagslys fra en side for ikke at få uorden i skyggeforholdene. Ingenting blev overladt til tilfældighederne, og alt inventaret er således også nøje udvalgt.

Atelieret

I 1987, året efter åbningen af Johannes Larsen Museet, blev atelieret efter endt restaurering tilgængeligt for publikum. Johannes Larsen kaldte atelieret for 'værkstedet'. Det blev bygget i 1916 og er tegnet af arkitekten Carl Petersen, der kort forinden havde tegnet Faaborg Museum.

I atelierets loft hænger Johannes Larsens billede med flyvende storke. Det er et forarbejde til et loftmaleri, som findes i Dronningens Håndbibliotek på Christiansborg Slot i København. Væggene er sat til med billeder, og der er store bogreoler. Fra 'værkstedet' kan man gå videre ind i Alheds atelier. Fra begge atelierer er der adgang til vinterhaven.

Svanemøllen

Johannes Larsen var mølleeejer. Svanemøllen blev bygget i 1853 og var i købmand I. A. Larsens eje, indtil den blev overtaget af Johannes Larsen, der værnede om møllen indtil sin død i 1961.

I begyndelsen af århundredet boede møllerfamilien i det lille bindingsværkshus, indtil Johannes Larsen lod et mere standsmæssigt hus opføre.

Bygningen er nu indrettet til "Madpakke-hus", hvor du som gæst på museet kan nyde din medbragte mad. Svanemøllen, der optræder som motiv på en lang række af museets billeder, er efter endt restaurering fuldt funktionsduelig og sættes lejlighedsvis i gang. Møllen er tilgængelig for publikum.

"Samlingen"

I 1990 indviedes udstillingsbygningen, "Samlingen", tegnet af arkitekterne Poul Ingemann og Kristian Isager. Udstillingsbygningen er inddelt i 15 temaopdelte rum, hvor mere end 50 malere er repræsenteret.

De udstillede værker er resultatet af en livslang samlerindsats og et nært venskab mellem ægteparret Tulle og Nan Due Nielsen, restaurant "Pax" i Kerteminde, og Johannes Larsen og hans familie.

Udstillingsbygningen indgår i et samspil med Johannes Larsens hjem og er placeret i havens periferi, så havens sjældne træer er bevaret, og udsigten mod øst til havet er sikret.

"Vingen"

I 2001 blev museet udvidet med særudstillingsbygningen, "Vingen", der fremstår som en naturlig forlængelse af den gamle udstillingsbygning, "Samlingen", fra 1990.

Begge bygninger er tegnet af arkitekt Poul Ingemann, der på fornem vis har afstemt arkitekturen efter stedets ånd og den ældre arkitektur på stedet skabt af arkitekterne Ulrich Plesner og Carl Petersen efter Johannes Larsens egne skitser.

4. Johannes Larsen

Johannes Larsen (1867-1961) var købmandssøn fra Kerteminde. Han fik sin kunstneriske uddannelse på Zahrtmanns skole i København, hvor han blev en af hovedskikkelserne i kredsen af kunstnere, der ofte er blevet betegnet som Fynbomalerne.

Johannes Larsen havde en fantastisk iagttagelsesevne. Allerede som barn og fra de tidligste barndomsår havde Johannes Larsen kunsten og erfarne kunstnere inden for rækkevidde i form af sin dygtige morbror, portrætmaleren Johan Peter Bless (1825-80). Desuden talte familien også kunstmaleren Christian Eckardt (1832-1914) og kunstneren Lorentz Frølich (1820-1908), der i disse år var bosat i Paris.

Johannes Larsen opførte i 1901-02 sin villa på Møllebakken i Kertemindes nordlige udkant, hvor han flyttede ind sammen med maler-hustruen Alhed og deres to drenge, Jeppe Andreas "Puf" og Johan "Lysse".

Gennem et langt kunstnerliv har Johannes Larsen haft en meget stor produktion af oliemalerier, akvareller og grafiske arbejder.

Selvom hans motivvalg spænder vidt - med hovedvægt på natur-skildringer - er han for eftertiden blevet stående som 'fuglemaleren'.

5. Kunstnerkolonien Fynbomalerne

Fynbomalerne udgjorde en hel koloni i starten af 1900-tallet. Betegnelsen Fynbomalerne er et lidt elastisk begreb, der fuldt udfoldet talte en 10-15 medlemmer. Til gengæld er der ikke nogen tvivl om gruppens kerne. Ud over Alhed og Johannes Larsen var de øvrige centrale skikkelser Peter Hansen og kunstnerparrene Anna og Fritz Syberg samt Christine og Sigurd Swane. Christine var lillesøster til Johannes Larsen og boede blot 100 meter fra Møllebakken. Hun blev gift med Sigurd Swane, der i en årrække slog sig ned her.

Faaborg og Kerteminde

Anna Syberg var søster til Peter Hansen, og sammen med Fritz Syberg stammede de fra Faaborg, mens Johannes Larsen og Christine Swane var født og opvokset i Kerteminde. Alhed Larsens barndomshjem, godsforvalterboligen Erikshåb, lå ca. midtvejs mellem Faaborg og Odense. Fynbomalerne var næsten jævnaldrende og kendte hinanden fra ungdomsårene. Alene opvækst og familierelationer knyttede således kunstnergruppen til de to købstæder, Faaborg og Kerteminde, der huser kunstnergruppens to museer: Faaborg Museum for Fynsk Malerkunst og Johannes Larsen Museet i Kerteminde. Hertil kommer, at gruppen i vid udstrækning bosatte sig i det fynske.

Afsæt for senere generationer af malere

En ny generation af malere tog afsæt i kolonien. Sigurd Swane og Harald Giersing giftede sig ind i kredsen, og helt unge talenter som Olaf Rude, Jens Adolf Jerichau, Harald Leth og Sven Havsteen-Mikkelsen kom på inspirationsophold her.

Museets permanente udstilling rummer værker af hele Fynbomaler-kredsen, men i særlig grad er der en rig repræsentation af Alhed og Johannes Larsen, Fritz Syberg,

Christine og Sigurd Swane. Desuden vises eksempler på forudsætningerne for dette miljø. Det gøres eksempelvis med værker af Hans Smidth og Christian Eckhardt. Værker af kunstnerfamiliens yngre generationer repræsenteres af Lars Swane og Jeppe Larsen, mens eksempelvis Thorvald Hagedorn-Olsen, Sven Havsteen-Mikkelsen, John Olsen og Jens Bohr repræsenterer inspirationskredsen. I alt er mere end et halvt hundrede kunstnere repræsenteret i museets samlinger.